

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

I. základní škola Turnov

Adresa

Skálova 600, 511 01 Turnov

Identifikátor školy: 600099369

Zřizovatel: Město Turnov

Školský úřad Semily, Ke Stadionu 183, 513 01 Semily

Termín konání orientační inspekce: 9. - 11. listopadu 1999

Čj.	085 129/99-5023
Signatura	oh5ct103

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Třídy I. základní školy v Turnově, která je největší a nejstarší ve městě, jsou umístěny ve třech budovách. V původní budově, z roku 1908, ve Skálově ulici se v 19 třídách vyučují žáci 5. - 9. ročníků, osm tříd 1. - 3. ročníku se nachází v nové budově v Prouskově ulici a čtyři třídy 3. - 4. ročníku pak v budově mateřské školy U Lip v městské části Daliměřice. Školu navštěvuje v současné době 795 žáků nejen z Turnova, ale i z okolních spádových obcí. Součástí školy ve Skálově ulici je moderní školní jídelna, kde se připravuje denně 1500 obědů i pro sousední školy a školská zařízení. Stravování žáků I. stupně v Prouskově ulici je zajištěno dovozem obědů ze školní kuchyně a žáci umístění v budově mateřské školy se stravují přímo v jídelně tohoto zařízení. Další součástí školy je školní družina se třemi odděleními.

Na škole působí 56 pedagogických pracovníků, přičemž úplná pedagogická a odborná způsobilost všech vyučovaných hodin na škole činí 78,3 %. Stoprocentní kvalifikovanost je zajištěna na I. stupni v 1. - 3. ročnících ve všech předmětech a na II. stupni ve výuce českého jazyka, matematiky, tělesné výchovy, zeměpisu, dějepisu, přírodopisu a hudební výchovy.

Škola vyučuje podle tří schválených vzdělávacích programů. Ve 4. a 5. ročnících podle programu Obecná škola čj. 12 035/97-20 ze dne 1. září 1997, v 1., 2., 3., 6., 7. a 8. ročníku podle programu Národní škola čj. 15 724/97-20 ze dne 17. března 1997 a v 9. ročníku podle upravených učebních dokumentů čj. 18 730/91-20 ze dne 1. září 1995.

Orientační inspekce byla zaměřena na kvalitu vzdělávání na I. stupni (český jazyk, matematika, prvouka, hudební výchova a pracovní činnosti). Na II. stupni byla pozornost soustředěna na výuku českého jazyka, německého jazyka, matematiky, fyziky, zeměpisu, dějepisu a občanské, hudební a výtvarné výchovy. V části hodnocení kvality řízení školy se inspekce dotkla základních sledovaných jevů v oblasti plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků a kontrolních mechanismů.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

I. stupeň

Český jazyk, matematika, prvouka, hudební výchova a pracovní činnosti

Ve všech sledovaných hodinách byla patrná řádná příprava vyučujících. Byly předloženy tematické plány učiva, které mají různou úroveň zpracování. Časová hodinová dotace předmětů odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu a obsah učiva je v souladu s učebními osnovami. Vyučující nevyužívají možnosti vyučovat v blocích, oba vzdělávací programy jsou vyučovány v klasických 45 minutových vyučovacích jednotkách. Učitelé vycházejí ze znalostí a zkušeností žáků z nižších ročníků, mají přehled o žácích, kteří potřebují individuální přístup ke zvládnutí učiva.

Úplná odborná a pedagogická způsobilost vyučujících ve sledovaných hodinách prvního stupně školy ovlivňovala kvalitu výuky. Z celkového počtu 342 vyučovacích hodin je 321 hodin odučeno vyučujícími s úplnou způsobilostí, tři vyučovací hodiny jsou odučeny vyučujícími s pedagogickou způsobilostí a 18 hodin je odučeno vyučujícími s odbornou způsobilostí.

V jednotlivých školních budovách jsou materiální podmínky různé. Prostorné třídy jsou ve školní budově v Prouskově ulici, rozlehlost chodeb umožňuje žákům o přestávkách pohyb

mimo prostory učeben. V budově bývalé mateřské školy, kde jsou umístěny čtyři třídy, nejsou ve třídách umyvadla s tekoucí vodou, ani nejvhodnější typy školních tabulí. Školní lavice odpovídají vzrůstu žáků, ale vzhledem k opotřebovanosti některých lavic, by byla vhodná jejich obměna či provedení povrchové úpravy.

Psychohygienické podmínky (osvětlení, teplota v místnostech, větrání) jsou dobré s výjimkou osvětlení v pátých třídách, které jsou v hlavní budově. Pitný režim pro žáky je zabezpečen v hlavní budově prostřednictvím nápojového automatu, v ostatních budovách zajišťují pracovníci školy a jídelny čaj, který je k dispozici i během vyučování. Prostředí tříd bylo účelně a esteticky uspořádané, ve třídách byly vystaveny práce žáků i základní pomůcky (nástěnné tabule a obrazy k učivu). Nedostatkem bylo prodlužování některých hodin na úkor přestávek, nedostatečné zařazování relaxačních aktivit a ne vždy bylo vyžadováno správné sezení při psaní a uspořádání pracovního místa.

K výuce jsou používány platné učebnice.

Český jazyk

Hospitovány byly hodiny v I. A/B, II. A/B/C a IV. C. Příprava vyučujících na každou ze zhlédnutých hodin byla, jak vyplynulo z organizační stavby hodin i použitých pomůcek, velmi dobrá a promyšlená. Témata učiva v hodinách odpovídala zvoleným učebním dokumentům, výukové cíle odpovídaly aktuálnímu složení třídy.

Český jazyk byl vyučován odborně a pedagogicky způsobilými učitelkami, i když v souběžných ročnících se přístup vyučujících lišil. Výukové prostory tříd převážně odpovídaly požadavkům na psychohygienu školního dne. Používané učební pomůcky byly charakteristické pro daný ročník, převládaly karty vlastnoručně vyrobené vyučujícími.

Organizace hodin odpovídala věku žáků. Výuka byla vedena frontálním způsobem, ale vyučující dbali na individuální potřeby žáků, ponechávali jim možnost pracovat individuálním tempem. Při některých hodinách zapomínaly učitelky na vkládání oddechových a relaxačních chvil.

V hodinách byly využívány různé vyučovací metody, které podněcovaly aktivitu žáků a zároveň vedly obměnou forem činností ke kontrole pochopení učiva (práce s kartami v lavici i mimo ni, výběr odpovědí podle házečí kostky, skupinová práce, písemné zpracování úkolu aj.). V některých hodinách, kde informace a pokyny nebyly vždy jednoznačné, docházelo k mírné nervozitě žáků i učitelky. Naopak při dodržování stanovených pravidel chování k sobě navzájem, jasných pokynů pro zadání činnosti a využívání modulace hlasu vyučující, měly vyučovací jednotky zdárný průběh. Při samostatné frontální práci žáků byl dán prostor pro dokončení zadané práce a závěrečné stručné shrnutí v obměně „Co jsme se dnes naučili“, je vedlo ke krátkému uvědomění si probraného učiva. V první třídě se vhodnou pohádkovou motivací děti přenesly do opakování písmen, později slabik. Kostičky se slabikami umístěné na kolejničkách rozvíjí nejen názornost, ale i motorické schopnosti dětí. Vhodně bylo zařazeno několik relaxačních bloků v podobě zpěvu, soutěže a cvičení. K sestavování slov ze slabik po dvouměsíčním učení prvňáčků je však nutné vybírat slova přiměřené náročnosti, dávat přednost podstatným jménům před slovesy. Ve druhých ročnících se lišil přístup vyučujících ke zvolenému vzdělávacímu programu. Na jedné straně byl využit prostor pro opakování všech žáků najednou. Každý měl svoji kartu s podřazeným nebo nadřazeným výrazem a zařazoval do správné skupiny. Byla tak navozena vysoká míra samostatné aktivity a žáci byli vedeni k sebekontrolě. Na straně druhé byl využíván tradiční model frontálního vyučování s převahou psaní, i když se jednalo o třídu pomalejších žáků.

Výuka byla vhodně motivována nejen četbou pohádky, písničkou, vyprávěním o podzimu,

zásahy šotka nebo skřítko Poplety, ale i dostatečným názorem. Průběžné kladné slovní hodnocení během vyučovacích jednotek mělo pozitivní význam pro aktivitu žáků, posilovalo jejich sebedůvěru. Učitelky, až na jeden případ mentorování, hledaly u každého žáka důvod k pochvale. Nedostatkem byl malý důraz na odpovědi celou větou a při kontrole sešitů žáků byly zjištěny nepravidelné kontroly i ponechávání chyb ve cvičeních při opravách vyučujícími.

Vztahy mezi učitelkami a žáky i mezi žáky navzájem byly na pozici důvěry, ohleduplnosti a přiměřené tolerance. Vyučující respektovali osobnost žáka. Verbální i neverbální komunikace dětí odpovídala jejich věku, vyučující hovořili převážně spisovně.

Během sledování uvedených hodin byl patrný pozitivní vztah žáků k výuce. Průběh hodin byl ČŠI hodnocen v jedné hodině jako dobrý s pozitivy a negativy v rovnováze, ve třech jako vynikající, v ostatních hodinách jako velmi dobrý s výraznou převahou pozitiv s drobnými a formálními nedostatky. Celkově je výuka českého jazyka na I. stupni hodnocena velmi dobře.

Matematika

Navštíveny byly hodiny ve III. B, IV. C, V. A/B/C. Časová dotace hodin matematiky odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu. Bylo hospitováno v pěti vyučovacích hodinách, které byly odučeny vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Členění učiva odpovídá koncepci vzdělávacích programů. Je vyučováno ve 45 minutových hodinách, není využita možnost vyučovat v blocích. Bezprostřední příprava vyučujících odpovídala stanoveným cílům hodiny, které byly převážně zaměřeny na opakování a procvičování učiva před vysvětlováním nové učební látky. Byly využívány znalosti žáků nejen z letošního školního roku, ale i z let předešlých. Vyučující při plánování nezapomínali na žáky se specifickými poruchami učení a měli pro ně připraveny úkoly s přiměřenými požadavky.

Výuka probíhala v kmenových třídách jednotlivých ročníků. Materiální vybavení, hlavně výpočetní a didaktická technika není na odloučených pracovištích dostačující. Učební látka jednotlivých hodin odpovídala učebním osnovám a zpracovaným tematickým plánům. V hodinách byl uplatňován frontální způsob práce s přihlednutím ke zvláštnostem žáků. Hodina zajímavé matematiky ve třetí a hodina běžné matematiky ve čtvrté třídě, byly motivačně velmi zdařilé, podněcovaly aktivitu žáků, střídaly se v nich různé formy pro individuální i společné činnosti a pro práci ve skupinách. Hodiny v pátých třídách měly běžnou úroveň, žáci byli vedeni k alternativnímu způsobu řešení příkladů. Objevovalo se preferování rychlosti výkonu na úkor pečlivosti. Vyučující nepoužili při výuce žádnou didaktickou techniku.

Navazování na zkušenosti žáků, ověřování pochopení, aplikace na obměny příkladů, okamžitá analýza chybného řešení přispěly v hodinách k posilování sebehodnocení a radosti z úspěchu. K sebedůvěře žáků přispívalo i průběžné hodnocení pochvalou i klasifikačními stupni. V závěru hodin pak bylo hodnocení obecnějšího rázu.

Komunikativním dovednostem není ve všech hodinách věnován dostatečný prostor, žáci velmi často odpovídají jedním slovem a při řešení slovních úloh nejsou vedeni k využívání otázky pro odpověď. Často byla používána chybná formulace otázek i nesprávná výslovnost číslovek.

Hodiny matematiky byly hodnoceny ČŠI dvakrát vynikající, dvakrát jako velmi dobré a jedenkrát jako dobrá. Celková úroveň výuky matematiky ve sledovaných třídách je hodnocena jako velmi dobrá.

Hudební výchova

Sledovaná hodina hudební výchovy ve IV. A byla vyučující připravená. Časová dotace je v souladu s učebním plánem i učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Stanovený výukový cíl odpovídal složení žáků a měl návaznost na předcházející vědomosti žáků.

Výuka probíhala v učebně s klavírem. Tato učebna je kmenovou třídou jiného ročníku, takže dochází při hudebních výchovách k přesunu žáků. Učebna je vyzdobena kresbami ve vztahu k národním písním.

Vyučující použila ke zpestření výuky pro žáky jednoduchých bicích nástrojů. Členění vyučovací jednotky obsahovalo dechová cvičení, rozezpívání skupin i jednotlivců, rytmická cvičení podle druhu not, postupný nácvik melodie a textu nové písničky a v závěru hodiny zpívání oblíbených písní při kytáře i sólový zpěv jednotlivců.

Po celou hodinu byla ve třídě vstřícná, tvůrčí atmosféra, žáci reagovali na pokyny učitelky bez průtahů.

Hudební výchova byla ČŠI hodnocena jako velmi dobrá.

Pracovní činnosti

Při hodině pracovních činností ve III. A byla sledována práce s papírem. Časová dotace i obsah učiva jsou v souladu s učebním plánem a učebními osnovami. Vyučující využila zkušeností a dovedností žáků z minulých let.

Hodina probíhala v kmenové třídě, žáci měli připravené potřebné vlastní pomůcky. Prostředí ve třídě bylo čisté, bylo vyvětráno, pracovní místa byla uspořádaná. Vlastní pracovní činnost ke splnění stanoveného úkolu byla rozdělena do dvou vyučovacích jednotek.

Jasně stanovená pravidla a seznámení s konečným naukovým cílem podnítily zájem žáků již v prvopočátku. Motivace v úvodu hodiny (četba a vyprávění „O chaloupce a její cestě do města“) i povzbuzování v průběhu hodiny přispěly k rozvoji individuálních schopností každého žáka, čímž byly vytvořeny podmínky pro jejich seberealizaci. Žákům byl dán též prostor k vyjádření vlastních pocitů z četby.

Společné hodnocení všech výrobků v závěru hodiny, jednak žáky samými a jednak paní učitelkou, vytvářelo ovzduší vzájemného respektování a tolerance. Verbální i neverbální komunikace vyučující byla velmi dobrá, drobným nedostatkem je slabší modulace hlasu.

Sledovanou hodinu pracovních činností hodnotí ČŠI jako velmi dobrou.

Prvouka

Výuka prvouky byla sledována ve III. C. Předmět je vyučován v rozsahu zvoleného vzdělávacího programu. Tematicky učivo odpovídalo učebním osnovám, ale opakovací cíl o lidských smyslech nebyl zařazen časově shodně s učebním plánem. Jeho vhodnost a přiměřenost k aktuálnímu stavu třídy byla odpovídající. Příprava na hodinu nebyla zcela promyšlená.

Výuka prvouky je odborně i pedagogicky zajištěna vyučujícím pro I. stupeň. Probíhala v kmenové třídě, vhodně a účelně vybavené. Učební pomůcky pro názornost této opakovací hodiny zajistili někteří žáci, neboť přinesli z domova různé druhy ovoce, zeleniny a koření. Členění hodiny bylo nevyvážené. Tempo výuky bylo zpočátku dynamické, ale postrádalo relaxaci. Vzhledem k práci ve skupinách jsou využívány pracovní sešity pro samostatnou i řízenou práci žáků.

Vstupní motivace ruky s pěti prsty - symbol pro smysly - upoutala pozornost žáků a ti samostatně reagovali na dotazy učitele v jakých životních situacích smyslů využíváme. K určování druhů různých plodů se zavázanýma očima prostřednictvím čichu, hmatu a chuti byli žáci vybíráni jako zástupci jednotlivých skupin podle výsledků již probíhající třídní soutěže. Organizace této části hodiny dávala prostor individuálním aktivitám žáků. Ti, kteří nebyli vybráni, však po několika praktických příkladech ztráceli koncentraci. Další úkoly týkající se rozlišování smyslů vycházely z práce s pracovními sešity. Výběr, sled a množství informací byly přiměřené náročnosti učiva. Poslední část opakovací hodiny tvořilo vyplňování do pracovních sešitů, kde byly přiřazovány konkrétní látky nebo předměty k pojmům kapalné, plynné, pevné. Pokyny pro práci v hodině i v zadávání domácího úkolu byly nepřesné. Děti se často ptaly, co a kam mají doplňovat. Čas daný vyučující hodinou byl jen částečně efektivně využit. Při řešení úkolů byla žákům individuálně poskytována pomoc od učitele. Téma hodiny bylo vyučováno již před měsícem, zřejmě si chtěla vyučující ověřit pochopení a procvičení minulého učiva.

Paní učitelka využívala pozitivní hodnocení a slovní pochvalu k posílení sebevědomí žáků. Osobnost jednotlivců je respektována a v úvodu hodiny byl vytvořen prostor pro diskusi. V závěru hodiny nebylo z časových důvodů provedeno zhodnocení vzhledem k výukovému cíli. Verbální komunikace učitele v hodině byla ztížena nepřesným zadáváním úkolů. Vyučující pozitivně ovlivňovala psychosociální podmínky výuky.

Výuku prvouky vzhledem k výše popsaným skutečnostem hodnotí ČŠI jako dobrou.

II. stupeň

Český jazyk

V 6. - 9. ročníku jsou týdně vyučovány čtyři hodiny (včetně hodinové nadstavby v 8. a 9. ročníku). Časová dotace je v souladu s učebním plánem. Všichni vyučující mají sestaveny tematické plány, které korespondují s požadavky osnov. Předmětové nadstavby v 8. a 9. ročníku vyplňuje volitelný předmět cvičení z českého jazyka. Ve sledovaných hodinách byli zohledňováni žáci se specifickými poruchami učení. Celkově je na II. stupni integrováno 13 žáků.

Předmět je ve škole vyučován šesti vyučujícími s plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuka probíhala v kmenových třídách, jejichž vybavenost pomůckami, didaktickou technikou i celkový estetický dojem byly na dobré úrovni.

Hospitace se uskutečnily ve třech třídách (VI. B, VIII. D a IX. C) u tří vyučujících. Sledované hodiny měly vesměs promyšlenou stavbu s bohatým obsahem a střídáním různých forem a metod práce. V jedné z hodin však více převažoval frontální způsob výuky se zapojením menšího počtu žáků. Funkčně bylo užito učebnic převážně vydavatelství Fortuna a pracovních sešitů z vydavatelství Jinan. V hodinách slohu jsou pravidelně zařazována řečnická cvičení, v hodinách gramatiky se procvičují obtížné pravopisné jevy a gramatická stavba vět. Žáci měli možnost pracovat individuálním tempem, byli vedeni k systémovému zdůvodňování gramatických jevů s postížením logických vztahů a vazeb. Organizace všech vyučovacích jednotek byla v souladu s psychohygienickými zásadami.

Všechny hodiny byly motivačně uvedeny, někde i s využitím mezipředmětových vztahů (cizí jazyky v písemné podobě a odlišnou výslovností). Učitelky vhodně využívaly dosud získaných znalostí žáků a vedly je k samostatnému uvažování a rozhodování. Probírané učivo sloužilo k aktualizaci výuky s využitím mezipředmětových vztahů. Pro zdatnější češtináře byly zadávány úkoly navíc. V hodinách panovala vstřícná atmosféra porozumění, vyučující projevovaly hezký vztah k dětem, hodnocení žáků mělo převážně pozitivní charakter. Součástí

inspekce byla i kontrola písemností žáků včetně zadávaných srovnávacích prověrek v několika paralelních třídách různých ročníků. Z kontroly těchto písemností vyplynula promyšlená snaha předmětové komise českého jazyka o kvalitní sebeevaluaci a zmapování stavu vědomostí jednotlivých tříd. Grafický projev žáků je silně individuální s výrazně horšími výsledky u chlapců - zvláště v posledních dvou ročnících.

Plánování, příprava a podmínky výuky jsou na velmi dobré úrovni. Organizace, formy a metody výuky se pohybují v pásmu průměru až velmi dobře. Motivace a hodnocení žáků jsou velmi dobré. Celkově je výuka českého jazyka ve sledovaných hodinách hodnocena jako velmi dobrá.

Německý jazyk

Časová dotace předmětu je v souladu s učebními plány. Obsah učiva je s přihlédnutím ke schopnostem žáků v jednotlivých skupinách diferencován. Hospitované hodiny v VIII. třídách a VI. A byly velmi dobře připraveny.

Výuka probíhá částečně bez odborné způsobilosti. Tento nedostatek je do značné míry kompenzován praktickými jazykovými dovednostmi vyučující a nemá podstatný vliv na celkově dobrou celkovou úroveň předmětu.

Výuka probíhá jednak v kmenových třídách, ale také ve specializované jazykové pracovně, která je postupně budována. Z učebních pomůcek je nejčastěji využíván magnetofon s autentickými záznamy textů.

Organizace vyučování odpovídala stanoveným cílům jednotlivých hodin. Pokyny vyučujících byly předávány žákům srozumitelně, s přihlédnutím k věku a schopnostem žáků. Nová látka byla vždy řádně vysvětlena a procvičena. Z užitých forem převažoval frontální způsob vyučování, částečně i skupinová práce.

Úvodní motivace nebyla ve sledovaných hodinách příliš výrazná. Dostatek času byl věnován na opakování probraného učiva a jeho soustavné procvičování. Hodnocení žáků bylo ze strany vyučujících objektivní.

Vzájemná komunikace učitel - žák je prováděna v němčině, v rozsahu slovní zásoby žáků. Výrazně jsou tak rozvíjeny komunikativní schopnosti žáků. U většiny žáků byl zaznamenán pozitivní vztah k předmětu, nežádoucí projevy chování nebyly ve sledovaných hodinách zaznamenány.

Inspekce hodnotí úroveň výuky německého jazyka jako velmi dobrou.

Matematika

Výuku matematiky na 2. stupni zajišťuje osm vyučujících s plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí, týdně je plně kvalifikovaně odučeno 68 hodin, tj. 100 %. Časová dotace je v souladu s učebním plánem. Tematické plány vycházejí z platných učebních osnov, je zajištěna návaznost mezi jednotlivými ročníky.

Při hospitovaných hodinách ve třídách VI. A/C, VII. B, IX. A/C byl stanoven cíl a obsah, část hodin byla vhodně motivována. Probírané učivo bylo podáváno srozumitelně a věcně správně. Vyučující střídali různé formy práce (procvičování, samostatná práce, dialog), využívali mezipředmětových vztahů, část z nich učivo se žáky vyvozovala, zdůvodňovala a aplikovala na praxi. V hodině geometrie bylo méně dbáno na vytváření správných návyků při rýsování.

Většina hodin postrádala závěrečné shrnutí a zhodnocení.

Komunikace mezi žáky a vyučujícími byla založena na vzájemné důvěře a na pozitivních vztazích. Žáci se chovali slušně a ukázněně.

Plánování, příprava a podmínky výuky jsou celkově na velmi dobré úrovni. Organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení jsou v pásmu vynikající až dobrý.

Celkově je výuka matematiky na 2. stupni hodnocena jako velmi dobrá.

Fyzika

Hospitovány byly dvě hodiny fyziky ve třídách VII. B a VIII. D. Časová dotace je v souladu s učebním plánem, tematické plány jsou vypracovány na základě platných učebních osnov. Plánování vychází z podmínek školy a je zajištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky.

Ze tří vyučujících fyziky nesplňuje jedna učitelka odbornou způsobilost. Týdně je odučeno 24 hodin, tj. 85,7 % plně kvalifikovaně, 4 hodiny jsou odučeny bez odborné způsobilosti. Z kapacitních důvodů vyučování probíhá střídavě v odborné učebně a v kmenových třídách.

Obě zhlédnuté hodiny měly stanovený cíl a obsah, byly dobře připravené a zaměřené na propojení teorie s praxí. Učivo bylo vhodně motivováno a žákům srozumitelně prezentováno. Při výkladu vyučující využívali mezipředmětových vztahů a názorných pomůcek. V jedné z hodin byl ponechán menší prostor pro aktivní činnost žáků.

V obou třídách vládla při hodinách příjemná atmosféra. Komunikace mezi učiteli a žáky byla založena na vzájemné důvěře.

Organizace, formy a metody výuky jsou na dobré úrovni, ostatní sledované jevy (plánování a příprava výuky, personální, materiální a psychohygienické podmínky výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace) hodnotí ČŠI jako velmi dobré a dobré.

Celková úroveň výuky fyziky je velmi dobrá.

Zeměpis

Hodinové dotace v jednotlivých ročnících odpovídají vzdělávacímu programu. Obsah a rozsah učiva je v souladu s osnovami a všichni vyučující mají zpracovány tematické plány s časovým rozvržením učiva. Předmět je vyučován se stoprocentní odbornou a pedagogickou způsobilostí celkem pěti vyučujícími. Všichni jsou členy předmětové komise pro zeměpis.

Výuka probíhá převážně ve specializovaných učebnách, výjimečně v kmenových třídách. Vyučující i žáci mají k dispozici dostatečné množství potřebného materiálu, zejména nástěnné mapy, atlasy a didaktickou techniku (video, meotar, diaprojektor, pomůcky do terénu atd.). V jedné z učeben jsou na stěně znázorněny formou polystyrénové aplikace jednotlivé světadíly. Vybavení žáků učebnicemi je převážně vydavatelstvím Fortuna, školními atlasy vydavatelstvím Kartografie Praha. Inventář je dle požadavků učitelů a finančních možností školy doplňován a modernizován.

Navštíveny byly čtyři hodiny (VI. C, VII. B, VII. C, IX. D) u čtyř vyučujících. Všechny hodiny byly organizačně i metodicky výborně připraveny. Zařazeny byly různé formy činností s prvořadým důrazem na orientaci v mapě. Jedna z hodin měla charakter zpracování dat získaných v terénním výzkumu hustoty silničního provozu v různých částech města v rámci ekologického projektu „Tulipán“, jehož vyhlášovatelem je Pedagogická fakulta v Liberci.

Úkoly byly rozloženy do jednotlivých pracovních skupin s akcentem na vyhledávání statistických znaků a jejich sumarizaci do tabulky. Další sledovaná hodina shrnovala údaje o americkém kontinentu, kdy na základě získaných poznatků žáci sami vyvozovali problémy, které sužují v současné době nejen Jižní Ameriku, ale v podstatě všechny země třetího světa. Shrnutí učiva o Americe bylo rozvrženo do několika opakovacích bloků - povrch, podnebí, rostlinstvo a živočišstvo. Žáci užívali dvou rozdílných zeměpisných atlasů a mohli tak porovnávat vývoj hospodářství a demografii kontinentu. Toto srovnávání přineslo mnoho nových skutečností, které si žáci nejen sami vyhledali, ale společně zformulovali a zapsali. V jiných hodinách byla vždy zařazena samostatná práce s učebnicemi a různými druhy map. Nová látka byla metodicky velmi vhodně žákům předávána a byla kombinována s průběžným zápisem nejdůležitějších údajů na tabuli. Funkčně bylo využito znalostí žáků regionálního prostředí Českého ráje. V hodinách nebyla užitá didaktická technika, charakter probírané látky to však nutně nevyžadoval. Byla pozorována snaha o individuální přístup k žákům velmi dobrým i žákům slabším.

Hodinami prolínaly vstupní motivace, která žákům učivo přibližovala, účelné využívání dalších zdrojů informací ve výkladu učitelů (geopolitické souvislosti) a praktické dovednosti v práci s mapou. Hodnocení žáků bylo převážně slovní a mělo pozitivně motivující charakter. Žáci měli dostatek prostoru pro rozvoj svých komunikativních schopností a tím i vyjádření vlastního názoru. Převládala snaha o co nejvyšší zařazení samostatných činností. V hodinách vládla uvolněná, ale zároveň pracovní atmosféra porozumění mezi žáky a vyučujícími.

Plánování, příprava výuky a personální podmínky jsou na vynikající úrovni. Materiální podmínky jsou velmi dobré. Úroveň organizace a užitých metod výuky se pohybuje v pásmu dobrá až velmi dobrá. Motivace a průběžné hodnocení žáků včetně vzájemné komunikace jsou velmi dobré. Celková kvalita výuky ve sledovaných hodinách je velmi dobrá.

Dějepis, občanská výchova

Občanské výchově je na II. stupni přidělena jedna hodina týdně, dějepisu v 7. ročníku dvě hodiny, v 6., 8., a 9. ročníku v základní části po jedné hodině a v nadstavbové části též po jedné hodině. Vyučující mají zpracované tematické plány učiva, které jsou v souladu s osnovami. Občanská výchova je vyučována bez odborné způsobilosti, dějepis se stoprocentní odbornou i pedagogickou způsobilostí.

Škola je pro výuku těchto společensko-vědních předmětů dobře vybavena učebnicemi, studijními materiály i didaktickou technikou.

Hospitováno bylo v jedné hodině občanské výchovy (VI. B) a ve třech hodinách dějepisu (VI. B, VII. B, IX. C) celkem u tří vyučujících. Výuka měla rozdílnou úroveň v dějepisu, kdy byla jedna z hodin vedena převážně frontálním způsobem s drobnými didakticko-metodickými nedostatky v organizaci práce. Při zkoušení u tabule byli ostatní žáci v lavicích pasivní, převažovala forma výkladu a řízeného rozhovoru bez podpory aktivního učení. Hodina však byla podložena vysokými teoretickými znalostmi vyučujícího, důraz byl kladen na časovou posloupnost a dějinnou souvislost historických událostí v předvečer I. světové války. Účelně bylo využito dobové mapy světa.

Další hodiny dějepisu a občanské výchovy se vyznačovaly promyšlenou stavbou, funkčním modelem zkoušení, kdy měli žáci příležitost se vzájemně doplňovat a uplatnit tak své vyjadřovací schopnosti. Zařazena byla skupinová práce s možností výběru otázek podle zájmu a zaměření žáků. Funkčně bylo užito učebnic, atlasů (Dětský atlas světových dějin), příkladů z běžné praxe i z vlastního života žáků (zvláště v občanské výchově).

Hodinami prolínala vstupní motivace a převážně kladné hodnocení výkonů jednotlivých žáků. Uplatněny byly i mezipředmětové vztahy, převážně se zeměpisem. Zvláště v hodině občanské výchovy žáci velice spontánně reagovali na podněty vyučující, aktivně vstupovali do diskuze a v přátelské atmosféře měli dostatek prostoru pro vyjádření vlastního názoru.

Kontrolovány byly písemnosti žáků. Zápisy látky v sešitech mají vyloženě pracovní charakter, jsou jasné, stručné a vyznačují se vesměs dobrou grafickou úpravou. Jejich kontrola vyučujícími je však sporadická.

Plánování, příprava výuky a podmínky jsou velmi dobré. Organizace, formy a metody se pohybují v pásmu dobrý až velmi dobrý. Motivace a hodnocení jsou velmi dobré. Interakce a komunikace jsou hodnoceny jaké dobré. Celkově je výuka občanské výchovy a dějepisu ve sledovaných hodinách hodnocena jako velmi dobrá.

-

Hudební výchova

Navštíveny byly hodiny v VI. A a IX. B. Časová dotace předmětu je v souladu s učebním plánem, obsah učiva odpovídá požadavku osnov. Pro schopné zájemce působí ve škole jako zájmový kroužek pěvecký sbor. Stanovené výukové cíle jsou náročné, většina žáků je ale bez větších problémů plní.

Předmět učí na II. stupni jediná vyučující, odborně i pedagogicky způsobilá, což inspekce považuje za výrazný přínos pro kvalitu vyučování. Navíc je pěvecky i instrumentálně (hra na klavír a kytaru) výborně disponovaná.

Výuka probíhá v samostatně pracovně (hudebna) vybavené klavírem, audiotechnikou i dalšími názornými pomůckami. Učebna je dostatečně prostorná i pro pohybové hry, její členění je klasické. Z hlediska psychohygieny by bylo potřebné zajistit před každou hodinou řádné vyvětrání místnosti.

Organizace sledovaných hodin byla na velmi dobré úrovni, žáci přesně reagovali na pokyny vyučující. Hospitované hodiny byly po stránce metod a forem pestré, délka jednotlivých činností však nepřesáhla únosnou míru schopnosti soustředit se. Inspekce zvláště příznivě hodnotí pravidelně prováděnou hlasovou výchovu žáků. Učivo bylo po věcné i odborné stránce podáváno správně.

Žáci byli průběžně motivováni a aktivizováni vhodně volenými otázkami, které zároveň sloužily k ověřování jejich dosavadních znalostí a dovedností. Do pěveckých činností jsou zapojováni i chlapci ve vyšších ročnících. Při hodnocení byly vyučující respektovány individuální dispozice žáků a byla oceňována snaha a pokrok i u méně schopných žáků.

Vzájemný vztah učitel - žák lze charakterizovat jako vztah vzájemné důvěry. Ze strany žáků jsou akceptována pravidla vzájemné komunikace, což vytváří podmínky pro udržení pozornosti a kázně v celém průběhu vyučování.

Inspekce hodnotí úroveň vyučování v předmětu hudební výchova jako vynikající.

Výtvarná výchova

Zhlédnuty byly hodiny ve třídách V. C, VI. A a VII. C. Časová dotace předmětu je v souladu s učebním plánem, obsah učiva odpovídá požadavku osnov. Stanovené výukové cíle jsou na běžné úrovni.

Předmět učí na II. stupni několik vyučujících, částečně bez odborné způsobilosti. Tento nedostatek však nemá výrazný vliv na celkově dobrou úroveň výtvarné výchovy. V organizaci

výuky je zajištěna kontinuita mezi jednotlivými ročníky a vyučujícími. Hospitované hodiny probíhaly v kmenových učebnách, škola má navíc velmi dobře vybavenou dílnu pro modelování (keramiku).

Organizace sledovaných hodin byla velmi dobrá, a to včetně přípravy pomůcek a materiálu. Pokyny vyučujících k zadávané práci byly srozumitelné, přiměřené věku i schopnostem žáků. Výuka byla promyšlená, s cílem rozvíjet výtvarnou představivost žáků a seznámit je se základními výtvarnými technikami. Dvouhodinové bloky byly členěny tak, aby byl dostatečný časový prostor na vlastní zpracování zadaných témat, zhodnocení jednotlivých prací i úklid pracoviště.

Žáci byli motivováni především v úvodu vyučování zajímavostí jednotlivých témat a způsobu jejich zpracování. Jejich práce byla ze strany vyučujících průběžně sledována a jednotlivé kroky korigovány. Významnou součástí sledovaných hodin bylo hodnocení jednotlivých dokončených prací a výchova žáků k sebehodnocení.

Komunikace učitel - žák je založena na vzájemné důvěře, je vytvářen prostor pro diskusi a připouštěna různost názorů na způsob zpracování zadaných témat. Prvky nežádoucího chování žáků nebyly v průběhu hospitací zaznamenány.

Inspekce hodnotí úroveň vyučování v předmětu výtvarná výchova jako velmi dobrou.

-

Hodnocení kvality vzdělávání

Sledované skutečnosti v jednotlivých předmětech jsou hodnoceny převážně pozitivně. Plánování výuky v podmínkách vzdělávacích programů má rezervy. Na I. stupni není zcela využíváno možností, které dávají vzdělávací programy obecná a národní škola. Materiální zabezpečení výuky především na prvním stupni má dílčí nedostatky. Realizace psychohygienických zásad je na dobré úrovni. Obdobně inspekce hodnotí vyučování předmětů po odborné a metodické stránce. Žáci projevují pozitivní vztah k výuce. Celková kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech je velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy má v písemné podobě zpracované „Koncepční záměry pro období 1999 - 2001“ jako střednědobou strategii rozvoje školy. Tento materiál vychází z analýzy podmínek a prostředí školy a postihuje všechny oblasti jejího života. Obsahuje základní cíle (poskytovat žákům kvalitní základy všeobecného vzdělání, rozvoj tvořivého myšlení žáků, individuální péče žákům se specifickými poruchami i žákům talentovaným, doplňovat vybavení školy tak, aby byla zajištěna názornost a efektivita výuky) a zároveň obsahuje prostředky k jejich dosažení (realizace zvolených vzdělávacích programů, systém školních soutěží, na které navazují okresní a krajská kola, logopedická péče o žáky s řečovými vadami, spolupráce s rodiči i zřizovatelem a zaměření školy na současné trendy moderní výuky - výpočetní technika včetně internetu, výuka cizích jazyků atd.).

Na koncepci školy bezprostředně navazuje „Roční plán školy 1999 - 2000“, který konkrétně řeší oblasti:

- výchovně-vzdělávací práce,
- odborné přípravy ped. pracovníků,
- ekonomiky a materiálního vybavení,
- řídicí a kontrolní práce.

Zvláštní důraz je kladen na ekologické vzdělávání a výchovu vyučujících i žáků v projektu „Tulipán“, kdy ekologické prvky prolínají veškerou výukou. V průběhu inspekce bylo potvrzeno, že plán je plněn, průběžně kontrolován a vyhodnocován a že stanovené cíle jsou reálné. Ve škole jsou ustanoveny metodické orgány jednotlivých předmětů, které mají stanoveny vlastní plány činnosti. Ředitel školy má dále zpracován plán kontrolní řídicí a hospitační činnosti v jednotlivých měsících a týdenní plány práce se stanovením konkrétní zodpovědnosti jednotlivých pracovníků. Ti mají možnost se k plánování bezprostředně vyjadřovat.

Pro žáky integrované a se specifickými vzdělávacími potřebami jsou zpracovány individuální vzdělávací plány. Všechny učební plány zvolených vzdělávacích programů jsou ředitelstvím školy schválené, existuje široká nabídka volitelných (Aj, Nj, Cv. z Čj, M, Vv, D, konverzace Aj, Nj) a nepovinných předmětů (sbor. zpěv, zdr. Tv, náboženství římsko-katolické atd.). Všechny třídy s označením „B“ jsou sportovně zaměřeny na lehkou atletiku.

Plánování je na vynikající úrovni.

Organizování

Vedení školy vypracovalo „Organizační řád“, který obsahuje:

- Úvodní ustanovení,
- povinnosti a poslání školy,
- organizační členění školy, které je dále zpracováno do jednotlivých oblastí
- ředitel školy,
- úsek pedagogický, správní a úsek školní jídelny,
- sekce školy, kdo jsou vedoucí pracovníci a čím se řídí,
- řízení výchovy a vzdělávání,
- řízení hmotných prostředků,
- práva a povinnosti pracovníků - pracovní řád, který má každý zaměstnanec školy u sebe i s popisy práce,
- oceňování práce - vnitřní platový předpis a vnitřní hodnotící kritéria,
- personální řízení,
- komunikační a informační systém,
- závěrečná ustanovení.

Organizační řád je k dispozici u ředitele školy.

Dále byl zpracován „Řád školy“, který obsahuje kapitoly:

- O právech žáků,
- o chování žáků,
- o docházce do školy,
- o zacházení se školním majetkem, učebnicemi a školními potřebami,

- vnitřní režim školy,
- práva a povinnosti rodičů a žáků školy.

Dokumentace školy, která upravuje organizaci výchovně-vzdělávací činnosti školy (rozvrhy hodin, zápisy z pedagogických porad, evidence žáků školy, rozhodnutí ředitele školy) je vedena přehledně i po formální stránce.

Vnitřní informační systém je v hlavní budově založen na denním setkáváním vedení školy se spolupracovníky. Na odloučená pracoviště dochází ředitel školy či zástupkyně pověřená řízením I. stupně základní školy pravidelně jedenkrát v týdnu, při nutnosti okamžitých řešení i vícekrát. Jinak jsou informace předávány písemně. K poskytování informací využívá vedení školy i plánované pedagogické porady a týdenní plány vyvěšované na všech pracovištích.

Směrem k žákům jsou informace předávány třídními učiteli, v hlavní budově školním rozhlasem.

Vnější informační systém je založen na průběžném sdělení rodičům pomocí notýsků a žakovských knížek, při pravidelných třídních schůzkách či při návštěvách rodičů ve škole. Veřejnost je o činnosti školy informována při akcích školy nebo prostřednictvím zpracované výroční zprávy za minulý školní rok.

Veškerá dokumentace dotýkající se organizačního uspořádání školy je pracovníkům k dispozici v ředitelně školy, některá je vyvěšena na jednotlivých pracovištích, jsou s ní seznamováni na poradách. Podněty a připomínky pracovníků jsou vedením školy většinou akceptovány. Tato oblast řízení je hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení pracovníků je ze strany ředitele školy spíše demokratické a je založeno na rozdělení jednotlivých funkcí a zodpovědnosti. Snahou ředitele je řešit konfliktní záležitosti dohodou a dohodou.

Pracovníci školy jsou motivováni prostřednictvím různých nástrojů, z nichž nejvýznamnější je „Vnitřní platový předpis“, vydaný s platností od 12. 1. 1997. Platový předpis má podrobně rozpracované mzdové podmínky pro jednotlivé kategorie pracovníků.

Pro osobní hodnocení pracovníků má vedení školy zpracována kritéria (zvláště pro pedagogické a nepedagogické pracovníky), vlastní hodnocení je prováděno týmově. Osobní hodnocení se přiznává na dobu tří měsíců. Jako podklady pro osobní hodnocení zpracovávají na základě stanovených kritérií pracovníci školy vlastní sebehodnocení.

Pro začínající učitele je zaveden systém uvádění do praxe, vedením školy jsou se začínajícími učiteli prováděny pravidelné konzultace.

V činnostech mimo vyučování se učitelé mohou realizovat v různých projektech v oblasti ekologie, tělovýchovy, ve spolupráci s muzeem a knihovnou, při úpravě okolí školy a pod. Učitelé se realizují i v umělecky zaměřených činnostech žáků, jako např. obesílání výtvarných soutěží a výstav, vystoupení pěveckého sboru atd.

Na odloučených pracovištích zajišťuje kontakt s vedením školy pověřená učitelka, která zároveň zajišťuje případné suplování.

Větší nároky na vedení klade spíše řešení provozních problémů školy.

Inspekce hodnotí tuto oblast řízení jako velmi dobrou.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má vytvořen systém vnitřní kontroly celého zařízení. Kontrolní činnost je na základě stanovených kompetencí rozdělena mezi ředitele a oba zástupce a vychází z „Plánu řídicí, hospitační a kontrolní činnosti“. Úkoly stanovené plánem jsou rozpracovány do jednotlivých měsíců, jsou konkrétně stanoveny, průběžně plněny, aktualizovány a upřesňovány.

Kontrolou provozu školy a jejího hospodaření se zabývá ředitel. V říjnu 1999 provedl zřizovatel kontrolu základního účetnictví, analytických a operativních účetních evidencí a hospodaření školy.

Výsledky kontrolní činnosti jsou projednávány osobně s pracovníky školy a na provozních poradách. Na základě závěrů jsou přijímána konkrétní opatření.

Kontrola pedagogického procesu je hlavně zaměřena na hospitační činnost, na kontrolu plnění učebních osnov a tematických plánů, na četnost klasifikace, na využívání didaktické techniky, na kontrolu absence žáků a na kontrolu písemností. Ve škole jsou pravidelně zadávány a vyhodnocovány srovnávací prověrky z českého jazyka a matematiky.

Kontrolou vzdělávacího procesu se zabývají v rámci svých kompetencí i metodické orgány školy.

Ředitel školy má vytvořen funkční systém vnitřní kontroly školy, výsledky kontrolní činnosti analyzuje a zobecňuje. Kontrolní mechanismy jsou vynikající.

Hodnocení kvality řízení

Celková kvalita řízení školy vykazuje značné množství pozitiv, obsahuje demokratické a participační prvky a inspekce ji hodnotí jako velmi dobrou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy,
- učební plány jednotlivých vzdělávacích programů,
- plán řídicí, hospitační a kontrolní činnosti,
- časový rozpis a obsah pedagogických rad,
- tematické plány učiva sledovaných předmětů,
- písemné a výtvarné práce žáků,
- žákovské knížky a notýsky,
- koncepční záměry školy,
- roční plán práce školy,
- vnitřní platový předpis,
- zápisy metodických orgánů školy,
- výroční zpráva školy.

ZÁVĚR

Podmínky vzdělávání:

Vzdělávání probíhá v esteticky podnětném prostředí. Žáci i vyučující mají k dispozici učebnice se schvalovací doložkou MŠMT ČR. Materiální vybavení pomůckami a didaktickou technikou je slabší na I. stupni, na II. stupni jsou rezervy v jeho využívání.

Podmínky vzdělávání jsou na obvyklé, průměrné úrovni.

Průběh vzdělávání:

Celkově bylo hospitováno v 39 vyučovacích jednotkách, které byly hodnoceny v rozmezí dobrý až vynikající.

Průběh vzdělávání hodnotí inspekce jako velmi dobrý.

Řízení školy:

Řízení je založeno na demokratickém přístupu vedení školy ke všem zaměstnancům. Ti mají možnost participovat na celkovém životě školy.

Řízení školy je hodnoceno jako velmi dobré.

Celkově je hodnocena práce školy jako velmi dobrá.

Doporučení k další činnosti školy:

- Na I. stupni se více zaměřit na akceptaci pojetí obecné a národní školy (bloky učiva, 150 minut rekreační pohybové výchovy, dramatická výchova, výběr metod práce).
- Zaměřit se na větší kontrolu provádění oprav sešitů vyučujícími na I. i II. stupni. Jsou zde někde ponechávány chyby, a to i v žákovských knížkách.
- V zápisech do třídních knih na I. stupni uvádět naukové cíle, případně techniky a ne pouze názvy článků či čísla stránek a listů (Vv, Pv, Čt, Ps atp.)
- Nepoužívat půlené známky při klasifikaci (zvláště na I. stupni) - vytvořit si vlastní jednotné zásady klasifikování žáků ve škole.
- Konkretizovat závěry z pedagogických a provozních rad.
- Výhledově řešit obědy žáků v budově v Prouskově ulici - např. druhou velkou přestávkou.
- Ve všech třídách vyvěsit rozvrhy hodin.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko - ano

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Pavel Antoš	Antoš, v. r.
Členové týmu	Mgr. Alexandra Hanwaldová	Mgr. A. Hanwaldová, v. r.
	Jan Svoboda	Jam Svoboda, v. r.
	Mgr. Jan Vrabec	Vrabec, v. r.
	Mgr. Božena Vydrová	Mgr. Vydrová, v. r.

V Semilech dne 9. prosince 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 21. prosince 1999

Razítko - ano

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Josef Rytíř	Josef Rytíř, v. r.

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>

Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	3. ledna 2000	085 3/2000-5023/B
Zřizovatel	3. ledna 2000	085 3/2000-5023/A

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	-----